

Deel 1 - Anguilla en Sint Maarten

Margreth

Dit kindje voelt echt anders. Aanwezig als ik zit. Dan golft ze door mijn buik. Ze is stil als ik druk ben. Wat zeg ik? Ze? Ja, ik geloof dat ik dat zeg. Het is een meisje, voel ik. Zo anders dan de jongens, denk ik. Je mag komen, lieverd. Ik zal er voor je zijn. Kom maar.

Au! Niet zo snel. Heb je haast? Rustig aan. Au! Waar komt opeens die haast vandaan?

Op 8 februari 1908 wordt ze geboren op Anguilla, een klein eiland vlakbij Sint Maarten. Opa Joan geeft haar aan bij de burgerlijke stand als Vivian Gertrude Phillips. Als ze bij haar moeder Margreth drinkt, heeft ze haar grijsblauwe ogen open en kijkt ze om zich heen. Ook tuurt ze naar de wolken boven zich als ze bij haar moeder op de rug gebonden zit. Al gauw volgt ze vogels met haar ogen: 'Caracara, kokibrie.' 'Ja lieverd dat zie je goed,' zegt haar moeder, 'de Caracara vliegt hoog in de lucht. En de koooo lieieie brieie dicht bij de bloem.' Vivian proeft de woorden in haar mond en roept tot ze bijna schor is: 'Caracara, koolieieieiebrieiee.'

Als ze een jaar of zeven is, volgt ze haar twee grote broers: George, dertien jaar, lang en rank, een schemerend snorretje op zijn bovenlip; en Boy, net elf geworden, handen in zijn zakken, schoppend tegen alles wat voor hem ligt. Met John van vijf en Paul van twee speelt ze graag buiten, in de grote tuin van de boerderij waar ze opgroeit, John lijkend op George, rank met rossig haar, Paul hangend aan zijn zus, die hij vaak achternaloopt in de tuin met zijn luier vol.

Samen wonen ze op de boerderij van opa Joan die het hoofd van de familie is. Een boerderij waar buren en familie regelmatig langskomen.

Soms gaat ze met haar broers de tuin uit. Ze loopt tussen hen in en spreekt met de dieren, met de vogels die ze herkent, met leguanen en hagedissen die ze achterna zit als ze uit de zon onder een struik schieten. Ze klimt in bomen en springt over kuilen. Thuis spettert ze mee in het water dat langs de boerderij stroomt na een harde regenbui.

In bomen klimmen doet ze graag. Ze zet haar opvallend grote voeten tegen de stam en trekt zich behendig via takken en de

boomstam tot hoog in de boom. Zo heeft ze uitzicht over het eiland waar ze opgroeit.

‘Viv, kom die boom uit!’ roept Margreth. ‘We moeten groente snijden. En je zou tomaten plukken, weet je nog?’

Vivian blijft zitten waar ze zit, omdat ze een anolis ziet zitten. Het salamandertje zit met zijn plakvoetjes op een tak. Het diertje is bijna net zo grijs als de tak. ‘Ben je weer een meisje aan het zoeken, met je feloranje keeltje?’ giechelt Vivian. Dan klimt ze uit de boom naar beneden, het laatste stuk glijdend langs de stam. Ze rent naar de tomatenplanten. Sommige zijn nog groen, maar er zitten ook een paar flinke rode tussen. Ze plukt ze voorzichtig en doet ze in de zak van haar jurk. Ze trekt een ui uit de grond, schudt het meeste zand van de wortels af en propt de ui met wortels en al in haar andere zak. Snel loopt ze nog naar de selderij en rukt er wat blaadjes af.

Ze huppelt, rent haast, naar de keuken. Margreth staat bij de keuken in de deuropening. Een frons op haar gezicht, haar handen in de zij. ‘Waar bleef je nou? Ik moet steeds op je wachten.’

Vivian geeft geen antwoord, maar drukt zich tegen haar moeder aan. ‘Ik heb tomaat geplukt en ui en selderij.’ Ze snuift de geur op uit Margreths jurk. ‘Wat ruik je toch lekker naar eten mama. Ik ruik ui en knoflook.’

Vivian loopt de keuken in en zegt: ‘Kijk, mam, deze tomaten zijn lekker rijp.’ Ze pakt een tomaat op en houdt hem tegen haar neus gedrukt. Ze sluit haar ogen en snuift. ‘Moet je ruiken, mam, hoe lekker. Ik ruik zon en zout, en tomaat natuurlijk.’

‘Ja, ja, haal dat ding nou maar bij je neus weg Viv, dadelijk zit jouw snottebel erop.’

‘Maar het ruikt echt lekker, mam. En trouwens, je moet een beetje op tante Mildred letten, het gaat niet goed met haar.’

‘Hoor je wat ik zeg? Ik heb al eerder gezegd: laat tante Mildred maar. Ze is gewoon oud. Hup jij. Aan de slag. En snij de tomaten netjes,’ zegt haar moeder.

‘Maar mama, tante Mildred...’

‘Bemoei je niet altijd zo met alles. Aan de slag!’

Vivian haalt haar schouders op en draait zich om naar het aanrecht.

Margreth loopt met een kop thee richting de voorkamer. Ze loopt het trapje op en opent de deur. ‘Goedemorgen opa Joan, goedemorgen Lilian,’ zegt ze en sluit de deur achter zich. Net op dat moment schuifelt tante Mildred de keuken in vanuit de gang naar de slaapkamers. Vandaag sleept ze met een been en haar mond hangt scheef. Vivian ziet weer het kleine brandmerk op haar enkel. Ze legt de tomaat terug in de schaal en loopt naar tante Mildred, pakt haar hand. Ze helpt haar vanuit de keuken naar een bankje dat net om de deur van de keuken in de schaduw van de tamarindeboom staat.

Tante Mildred heeft krullend wit haar bij haar slapen. Op haar hoofd zitten nog een paar zwarte strengen. Verder is het grijs. Haar schouders zijn smal en knokig en haar jurk hangt om haar iele lijf naar beneden. ‘Ga lekker zitten, tante.’ Geduldig ondersteunt Vivian haar bij het zitten. ‘Zit je goed zo?’ Tante Mildred wil wat zeggen maar het lukt niet. Vivian aait haar over haar wang en legt even haar hand op haar arm. ‘Ik haal een glas water voor u.’ Tante Mildred legt haar hand over die van Vivian en toont een scheve glimlach.

Vivian loopt de keuken weer in, pakt een glas uit de kast en zet dat op de tafel die midden in de keuken staat. De kan met water staat daar ook. Ze kan er niet goed bij, dus klimt ze op de kruk bij de tafel.

Margreth doet de deur van de voorkamer open en vraagt verbaasd: 'Wat doe jij nou, Viv? Je zou tomaten snijden. Ik breng dat glas wel.' Margreth loopt het trapje van de voorkamer af en loopt naar buiten met het glas water. Even later roept ze: 'Mildred is heengegaan.' Dan harder: 'Mildred is heengegaan!'

Lilian komt jammerend uit de voorkamer, terwijl ze naar haar dochter roept: 'Elfrida, haal een laken uit de slaapkamer!'

Elfrida komt uit de gang van de slaapkamers aangerend, met een laken achter zich aan. 'Wat is er aan de hand, mama?' roept ze en stormt door de keukendeur naar buiten.

Vivian legt haar mes neer en vraagt om het hoekje: 'Kan ik iets doen?'

Margreth pakt net het laken van Elfrida aan en schuift het samen met Lilian om tante Mildred heen. 'Viv, Elfrida, jullie tillen mee, meisjes, we brengen tante Mildred naar haar slaapkamer. Eén, twee, hup,' maant Margreth.

Voorzichtig schuifelen ze door de keukendeur de keuken binnen. Langs het aanrecht de gang in naar de slaapkamers.

'Ik kan het niet goed houden mam,' piept Vivian als ze de nauwe gang inlopen.

'Even volhouden, voor tante Mildred,' zegt Margreth en begint te zingen: 'Hallelujah, hallujah!'

Lilian zet tweestemmig in: 'Hallelujah.' Zo zingend draaien ze de slaapkamer van tante Mildred in en leggen ze haar voorzichtig op haar bed.

'Oef, dat was zwaar!' zucht Vivian en veegt haar handen af aan haar jurk.

Margreth schikt tante Mildreds haar en zegt: 'Wat een zwaar en lastig leven had je, lieverd. Wat een slimme, liefdevolle vrouw was je.'

‘Nooit getrouwd, maar al die mannen in haar zak,’ zegt Lilian er grinnikend achteraan.

Margreth lacht mee en zegt: ‘Laten we niet vergeten hoe lief ze was voor al onze kinderen op onze boerderij en in vroeger tijden ook voor Joan, weet ik.’ Lilian knikt instemmend.

Vivian gaat naast haar moeder staan en trekt aan haar arm: ‘Mama, tante Mildred is nog buiten.’

‘Nu niet, Viv,’ zegt haar moeder en vouwt de handen van tante Mildred op haar buik.

Vivian haalt haar schouders op en loopt terug door de gang naar de keuken, door de keukendeur naar buiten richting de tamarindeboom. Met haar robuuste stam en wijdverbreide taken staat de boom groot te zijn in het midden van de tuin. Vivian zakt bij de boom op haar hurken en zoekt op de grond naar takjes, steentjes en stukjes gras. Alles wat ze vindt, legt ze bij elkaar. Dan schuift ze steentjes heen en weer en drapeert het gras en de takjes eromheen. ‘Dit is dan je haar en hier je ogen. Ik wist wel dat je zou stoppen met hier zijn, tante Mildred,’ mompelt ze voor zich uit.

Een tijdje later komt Margreth naar buiten. Het wordt inmiddels donker. De lucht kleurt en er zoemen muggen in het avondlicht. ‘Vivian, waar ben je?’

‘Hier mama, bij de tamarindeboom.’

‘Wat ben je aan het maken, Viv?’ vraagt Margreth als ze dichterbij komt. ‘Ik wacht tot tante Mildred weg mag.’

‘Maar ze is er niet meer, Vivian. Haar lichaam ligt in de kamer, maar haar geest is vertrokken.’

‘Jawel, ze is hier nog wel hoor, mama. Kijk, daar gaat ze.’ Margreth’s jurk waait met een windvlaag op. ‘Je krijgt zelfs kippenvel, mama. Maar let op, daar is ze.’ Vivian wijst met de windvlaag

mee omhoog en de bladeren van de tamarindeboom ruisen. Vivian staat op en zwaait: 'Dag tante Mildred, dag! Kijk mam, de hagedissen zijn ook verdrietig.' Ze pakt een hagedis op bij zijn buikje. Het beestje spartelt wat met zijn pootjes. Vivian draait hem om en giechelt: 'Wat heb je toch een lekker buikje, met die ribbels, daar kietelt het.' Ze houdt het beestje voor haar moeder en wijst naar de wit omrandde ogen. 'Kijk mama, ook hij kijkt een beetje treurig.'

'Zet dat beest op de grond en kom mee naar binnen,' zegt Margreth. 'Dan kan je tante Mildred nog even komen groeten.'

Vivian loopt mee naar de kamer waar tante Mildred op bed ligt. Ze ziet tantes en ooms en haar opa Joan om het bed heen staan. Ze ziet ook haar twee oudste broers George en Boy. Ze zingen samen met de grote mensen. Hun brommende stemmen mengen zich met die van de mannen. Lilian zit met Elfrida op schoot en zingt mee met de hoge vrouwenstemmen die door de kamer zweven. Er branden kaarsen. Er liggen bloemen en tante Mildred ligt op een wit laken. Ze heeft een lichtpaarse jurk aan en haar haar is naar achteren gekamd. Haar voeten zijn ingesmeerd met zachte kokosolie en haar teennagels zijn kort geknipt. Vivian ziet weer het kleine brandmerk op haar enkel.

Vivian loopt naar tante Mildred toe. Bij haar oor fluistert ze: 'Ik weet allang dat je hier niet meer bent. Ik zag je net nog vliegen buiten, lekker tussen de bomen, vrij in de lucht. Veel leuker dan hier liggen op een bed.' Vivian giechelt.

'Zo is het wel weer genoeg,' fluistert haar moeder, die achter haar aangelopen is. Ze buigt zich naar Vivian toe, zodat niemand anders hoort wat ze zegt: 'Jij altijd met je grapjes. Waarom kan je niet gewoon net als alle anderen meedoen met de rituelen die we hebben? Die horen er nou eenmaal bij.'

Vivian kijkt om zich heen. Andere mensen uit de buurt en uit de kerk komen binnen en zingen mee. Ze kijken ernstig en verdrietig. Sommige vrouwen huilen met grote uithalen en slaan zichzelf op de schouders met een doek. Ze draait zich weer naar haar moeder en zegt: 'Mammie, maak je niet zo druk om mij. Ik zie je gedachten wel.' Vivian strijkt met haar hand over het voorhoofd van haar moeder. 'Ik ga John en Paul zoeken,' zegt ze en huppelt weg, op zoek naar haar kleine broertjes.

*Ik zal Mildred missen. Haar stille kracht. Haar rechte rug. Haar blik
waarmee ze steunde. Het is goed dat ze mag rusten. Het was genoeg.
En mijn dochter? Ik wil gewoon dat ze ertussen past. Me helpt als ik dat
vraag. Meedoet met de anderen en niet steeds een ander plan trekt.*